ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 9.7.2024
COM(2024) 282 final

2024/0156 (NLE)

Πρόταση

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

για τον καθορισμό της θέσης που πρέπει να ληφθεί εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσον αφορά την επανεξέταση του άρθρου 6 του Διακανονισμού για τις εξαγωγικές πιστώσεις οι οποίες τυγχάνουν δημόσιας στήριξης

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

1. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Η παρούσα πρόταση αφορά απόφαση για τον καθορισμό της θέσης που πρέπει να ληφθεί εξ ονόματος της Ένωσης στο πλαίσιο της επανεξέτασης του άρθρου 6 του Διακανονισμού για τις εξαγωγικές πιστώσεις οι οποίες τυγχάνουν δημόσιας στήριξης (στο εξής: Διακανονισμός).

2. ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

2.1. Διακανονισμός για τις εξαγωγικές πιστώσεις οι οποίες τυγχάνουν δημόσιας στήριξης

Ο Διακανονισμός αποτελεί «συμφωνία κυρίων» μεταξύ της ΕΕ, των ΗΠΑ, του Καναδά, της Ιαπωνίας, της Κορέας, της Νορβηγίας, της Ελβετίας, της Αυστραλίας, της Νέας Ζηλανδίας, της Τουρκίας και του Ηνωμένου Βασιλείου (στο εξής: Συμμετέχοντες), η οποία έχει ως στόχο να παράσχει ένα πλαίσιο για την ορθή χρήση των εξαγωγικών πιστώσεων που τυγχάνουν δημόσιας στήριξης. Στην πράξη, αυτό σημαίνει την καθιέρωση ισότιμων όρων ανταγωνισμού (όπου ο ανταγωνισμός βασίζεται στην τιμή και στην ποιότητα των εξαγόμενων αγαθών και υπηρεσιών και όχι στους χρηματοδοτικούς όρους), παράλληλα με την προσπάθεια να καταργηθούν οι επιδοτήσεις και οι στρεβλώσεις του εμπορίου που συνδέονται με εξαγωγικές πιστώσεις οι οποίες τυγχάνουν δημόσιας στήριξης. Ο Διακανονισμός άρχισε να ισχύει τον Απρίλιο του 1978, έχει αόριστη διάρκεια και, παρόλο που τυγχάνει της διοικητικής στήριξης της Γραμματείας του ΟΟΣΑ, δεν αποτελεί πράξη του ΟΟΣΑ[1].

Ο Διακανονισμός υπόκειται σε τακτικές επικαιροποιήσεις, λαμβανομένων υπόψη των εξελίξεων στις χρηματοπιστωτικές αγορές και στις πολιτικές που επηρεάζουν την παροχή εξαγωγικών πιστώσεων οι οποίες τυγχάνουν δημόσιας στήριξης. Ο Διακανονισμός έχει μεταφερθεί στο δίκαιο της Ένωσης και, ως εκ τούτου, έχει καταστεί νομικά δεσμευτικός στην ΕΕ μέσω του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1233/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου[2]. Οι αναθεωρήσεις των όρων και των προϋποθέσεων του Διακανονισμού ενσωματώνονται στο δίκαιο της ΕΕ μέσω κατ' εξουσιοδότηση πράξεων σύμφωνα με το άρθρο 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1233/2011.

2.2. Οι Συμμετέχοντες στο Διακανονισμό και τη λήψη αποφάσεων

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εκπροσωπεί την Ένωση στις συναντήσεις των Συμμετεχόντων, καθώς και στις γραπτές διαδικασίες λήψης αποφάσεων από τους Συμμετέχοντες. Οι αποφάσεις για όλες τις τροποποιήσεις στον Διακανονισμό λαμβάνονται με συναίνεση.

2.3. Η προς έκδοση πράξη των Συμμετεχόντων

Μια εντεταλμένη επανεξέταση του άρθρου 6 είναι υπό συζήτηση στο επίπεδο των Συμμετεχόντων στον Διακανονισμό βάσει προτάσεων της Ένωσης και ορισμένων άλλων Συμμετεχόντων. Οι εν λόγω προτάσεις έχουν ως κοινό στόχο την ευθυγράμμιση του Διακανονισμού με τους διεθνείς κλιματικούς στόχους μέσω της επέκτασης στο σύνολο του τομέα της ενέργειας από ορυκτά καύσιμα της υφιστάμενης απαγόρευσης στήριξης προς μονάδες ηλεκτροπαραγωγής με καύση γαιάνθρακα χωρίς δέσμευση εκπομπών, εκτός από περιορισμένες και σαφώς καθορισμένες περιστάσεις.

---

[1] Όπως ορίζεται στο άρθρο 5 της σύμβασης του ΟΟΣΑ.

[2] Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1233/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Νοεμβρίου 2011, για την εφαρμογή ορισμένων κατευθυντήριων γραμμών στον τομέα των εξαγωγικών πιστώσεων οι οποίες τυγχάνουν δημόσιας στήριξης και την κατάργηση των αποφάσεων 2001/76/ΕΚ και 2001/77/ΕΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 326 της 8.12.2011, σ. 45).

Η αλλαγή τεκμηριώνεται με επιστημονικά στοιχεία. Σύμφωνα με τον Διεθνή Οργανισμό Ενέργειας (ΔΟΕ) στην ανάλυσή του με τίτλο «Καθαρές μηδενικές εκπομπές έως το 2050»[3], μετά το 2021, σε πορεία μηδενικών καθαρών εκπομπών, δεν θα πρέπει να πραγματοποιηθούν νέες επενδύσεις στον εφοδιασμό με ορυκτά καύσιμα. Επιπλέον, πολλές κυβερνήσεις κρατών μελών του ΟΟΣΑ και οργανισμοί εξαγωγικών πιστώσεων ανέλαβαν ήδη δεσμεύσεις για την πραγματοποίηση των αναγκαίων αλλαγών πολιτικής με διάφορους τρόπους: σε εθνικό επίπεδο, με τη χάραξη πολιτικών σταδιακής κατάργησης, καθώς και με πολυμερείς δηλώσεις, όπως η δήλωση της COP 26 σχετικά με τη διεθνή δημόσια στήριξη για τη μετάβαση σε καθαρές μορφές ενέργειας. τον Απρίλιο του 2023, οι υπουργοί της G7 για το κλίμα, την ενέργεια και το περιβάλλον υπενθύμισαν τη δέσμευσή τους να ευθυγραμμίσουν την επίσημη διεθνή χρηματοδότηση με τους στόχους της συμφωνίας του Παρισιού, επισημαίνοντας επίσης την ανάγκη να ληφθούν υπόψη η εθνική ασφάλεια και τα γεωστρατηγικά συμφέροντα. Η αξία της ανάλυσης του ΔΟΕ, μαζί με την ανάλυση της Διακυβερνητικής Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για την Κλιματική Αλλαγή (IPCC), έχει αναγνωριστεί από το Συμβούλιο στα συμπεράσματα που διατύπωσε τον Μάρτιο του 2022, στα οποία αναφέρεται ότι τα κράτη μέλη θα καθορίσουν, έως το τέλος του 2023, τις δικές τους επιστημονικά τεκμηριωμένες προθεσμίες για τον τερματισμό των εξαγωγικών πιστώσεων που τυγχάνουν δημόσιας στήριξης σε έργα του τομέα της ενέργειας από ορυκτά καύσιμα, εκτός από περιορισμένες και σαφώς καθορισμένες περιστάσεις που συνάδουν με το όριο αύξησης της θερμοκρασίας κατά 1,5 °C και τους στόχους της συμφωνίας του Παρισιού.»[4]

Η προς έκδοση πράξη θα θεσπίσει γενικό κανόνα σύμφωνα με τον οποίο οι εξαγωγικές πιστώσεις που τυγχάνουν δημόσιας στήριξης και η συνδεδεμένη βοήθεια δεν μπορούν να χορηγούνται στον τομέα της ενέργειας από ορυκτά καύσιμα, εκτός από περιορισμένες και σαφώς καθορισμένες περιστάσεις που συνάδουν με το όριο αύξησης της θερμοκρασίας κατά 1,5° C και τους στόχους της συμφωνίας του Παρισιού. Δεν θα αναπτύξει τη φύση αυτών των περιστάσεων, αλλά θα παράσχει διακριτική ευχέρεια στους Συμμετέχοντες όσον αφορά την προσέγγισή τους. Η πειθαρχία όσον αφορά τη χρήση αυτής της ευελιξίας θα διασφαλίζεται με υποχρεώσεις διαφάνειας.

3. ΘΕΣΗ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΛΗΦΘΕΙ ΕΞ ΟΝΟΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΈΝΩΣΗΣ

Δεδομένου ότι είναι ζωτικής σημασίας η κοινότητα εξαγωγικών πιστώσεων του ΟΟΣΑ να μετουσιώσει επαρκώς τους στόχους της πολιτικής για το κλίμα στους κανόνες του Διακανονισμού και σε πρακτικά μέτρα, η Ένωση θα ασκήσει πίεση για την επίτευξη συμφωνίας σχετικά με την εν λόγω σταδιακή κατάργηση στις προσεχείς συνεδριάσεις. Αρκετοί άλλοι συμμετέχοντες είναι πιθανό να κινηθούν προς την ίδια κατεύθυνση και άλλοι ανακοίνωσαν φέτος ότι θα τερματίσουν τη στήριξη του τομέα παραγωγής ενέργειας από ορυκτά καύσιμα χωρίς μείωση εκπομπών. Η Ένωση θα πρέπει να δύναται να λάβει θέση σχετικά με την επανεξέταση του άρθρου 6 του Διακανονισμού. Το παράρτημα της παρούσας πρότασης απόφασης του Συμβουλίου περιέχει την τελευταία πρόταση της ΕΕ για ένα καταληκτικό σχέδιο της συμφωνίας. Η θέση της Ένωσης θα πρέπει να είναι να προσχωρήσει στη συναίνεση για απόφαση του ΟΟΣΑ, εφόσον αυτή συνάδει με το εν λόγω καταληκτικό σχέδιο.

---

3 https://www.iea.org/reports/net-zero-by-2050

4 Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με τις εξαγωγικές πιστώσεις, τα οποία ενέκρινε το Συμβούλιο [Οικονομικά και Δημοσιονομικά Θέματα) κατά την 3855η σύνοδό του στις 15 Μαρτίου 2022 (https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7101-2022-INIT/el/pdf.)]

4. ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ

4.1. Διαδικαστική νομική βάση

4.1.1. Αρχές

Το άρθρο 218 παράγραφος 9 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) προβλέπει την έκδοση αποφάσεων για τον καθορισμό «των θέσεων που θα πρέπει να ληφθούν, εξ ονόματος της Ένωσης, σε όργανο που συνιστάται από δεδομένη συμφωνία, όταν το εν λόγω όργανο καλείται να θεσπίσει πράξεις που παράγουν έννομα αποτελέσματα, με εξαίρεση τις πράξεις που συμπληρώνουν ή τροποποιούν το θεσμικό πλαίσιο της συμφωνίας».

Η έννοια των «πράξεων που παράγουν έννομα αποτελέσματα» περιλαμβάνει πράξεις που παράγουν έννομα αποτελέσματα δυνάμει των κανόνων του διεθνούς δικαίου που διέπουν το εκάστοτε όργανο. Περιλαμβάνει επίσης κείμενα που δεν έχουν μεν δεσμευτική ισχύ βάσει του διεθνούς δικαίου, αλλά «επηρεάζουν με καθοριστικό τρόπο το περιεχόμενο των ρυθμίσεων που θεσπίζει ο νομοθέτης της Ένωσης»[5].

4.1.2. Εφαρμογή στην προκειμένη περίπτωση

Η προς έκδοση πράξη επηρεάζει καθοριστικά το περιεχόμενο της νομοθεσίας της ΕΕ και, συγκεκριμένα, τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1233/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Νοεμβρίου 2011, για την εφαρμογή ορισμένων κατευθυντήριων γραμμών στον τομέα των εξαγωγικών πιστώσεων οι οποίες τυγχάνουν δημόσιας στήριξης και την κατάργηση των αποφάσεων 2001/76/ΕΚ και 2001/77/ΕΚ του Συμβουλίου. Αυτό οφείλεται στο ότι το άρθρο 2 του εν λόγω κανονισμού ορίζει ότι «[η] Επιτροπή εκδίδει πράξεις κατ' εξουσιοδότηση σύμφωνα με το άρθρο 3 για την τροποποίηση του παραρτήματος ΙΙ, ως αποτέλεσμα τροποποιήσεων των κατευθυντήριων γραμμών που συμφωνήθηκαν από τους συμμετέχοντες στον Διακανονισμό». Αυτό περιλαμβάνει τροποποιήσεις των παραρτημάτων του Διακανονισμού.

Συνεπώς, η διαδικαστική νομική βάση για την προτεινόμενη απόφαση είναι το άρθρο 218 παράγραφος 9 της ΣΛΕΕ.

4.2. Ουσιαστική νομική βάση

4.2.1. Αρχές

Η ουσιαστική νομική βάση για την έκδοση απόφασης δυνάμει του άρθρου 218 παράγραφος 9 της ΣΛΕΕ εξαρτάται πρωτίστως από τον στόχο και το περιεχόμενο της προς έκδοση πράξης σε σχέση με την οποία λαμβάνεται θέση εξ ονόματος της Ένωσης.

4.2.2. Εφαρμογή στην προκειμένη περίπτωση

Ο κύριος στόχος και το περιεχόμενο της προς έκδοση πράξης αφορούν τις εξαγωγικές πιστώσεις, οι οποίες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της κοινής εμπορικής πολιτικής. Επομένως, η ουσιαστική νομική βάση της προτεινόμενης απόφασης είναι το άρθρο 207 της ΣΛΕΕ.

4.3. Συμπέρασμα

Η νομική βάση της προτεινόμενης απόφασης θα πρέπει να είναι το άρθρο 207 παράγραφος 4 πρώτο εδάφιο της ΣΛΕΕ, σε συνδυασμό με το άρθρο 218 παράγραφος 9 της ΣΛΕΕ.

---

[5] Απόφαση του Δικαστηρίου της 7ης Οκτωβρίου 2014, Γερμανία κατά Συμβουλίου, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, σκέψεις 61 έως 64.

5. ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣ ΕΚΔΟΣΗ ΠΡΑΞΗΣ

Δεδομένου ότι η προς έκδοση πράξη θα τροποποιήσει τον Διακανονισμό, είναι σκόπιμο να δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης μετά την έκδοσή της.

2024/0156 (NLE)

Πρόταση

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

για τον καθορισμό της θέσης που πρέπει να ληφθεί εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσον αφορά την επανεξέταση του άρθρου 6 του Διακανονισμού για τις εξαγωγικές πιστώσεις οι οποίες τυγχάνουν δημόσιας στήριξης

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 207 παράγραφος 4 πρώτο εδάφιο, σε συνδυασμό με το άρθρο 218 παράγραφος 9,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Οι κατευθυντήριες γραμμές που περιέχονται στον Διακανονισμό για τις εξαγωγικές πιστώσεις οι οποίες τυγχάνουν δημόσιας στήριξης (στο εξής: Διακανονισμός) έχουν μεταφερθεί στο δίκαιο της Ένωσης και, ως εκ τούτου, έχουν καταστεί νομικά δεσμευτικές στην Ένωση δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1233/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου[6].

(2) Σύμφωνα με το άρθρο 6 του Διακανονισμού, οι συμμετέχοντες στον Διακανονισμό (στο εξής: Συμμετέχοντες) θα πρέπει να επανεξετάσουν το εν λόγω άρθρο με στόχο την περαιτέρω ενίσχυση των όρων και προϋποθέσεών του προκειμένου να συμβάλουν στον κοινό στόχο της αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής.

(3) Η προβλεπόμενη απόφαση για την επανεξέταση του άρθρου 6 του Διακανονισμού θα πρέπει να συνάδει με τις διεθνείς δεσμεύσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης δυνάμει της συμφωνίας του Παρισιού και της πολιτικής της Ένωσης για το κλίμα.

(4) Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα συμπεράσματά του σχετικά με τις εξαγωγικές πιστώσεις, της 15ης Μαρτίου 2022, ανακοίνωσε ήδη την πρόθεση των κρατών μελών να καθορίσουν στις εθνικές πολιτικές τους, έως το τέλος, του 2023 τις δικές τους επιστημονικά τεκμηριωμένες προθεσμίες για τον τερματισμό των εξαγωγικών πιστώσεων που τυγχάνουν δημόσιας στήριξης σε έργα του τομέα της ενέργειας από ορυκτά καύσιμα, εκτός από περιορισμένες και σαφώς καθορισμένες περιστάσεις που συνάδουν με το όριο αύξησης της θερμοκρασίας κατά 1,5° C και τους στόχους της συμφωνίας του Παρισιού.

(5) Ενδείκνυται να καθοριστεί η θέση που πρέπει να ληφθεί εξ ονόματος της Ένωσης όσον αφορά την επανεξέταση του άρθρου 6 του Διακανονισμού, καθώς η προς έκδοση απόφαση των Συμμετεχόντων στον Διακανονισμό θα είναι δεσμευτική για την Ένωση και ικανή να επηρεάσει με καθοριστικό τρόπο το περιεχόμενο της νομοθεσίας της Ένωσης, δυνάμει του άρθρου 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1233/2011,

[6] Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1233/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Νοεμβρίου 2011, για την εφαρμογή ορισμένων κατευθυντήριων γραμμών στον τομέα των εξαγωγικών πιστώσεων οι οποίες τυγχάνουν δημόσιας στήριξης και την κατάργηση των αποφάσεων 2001/76/ΕΚ και 2001/77/ΕΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 326 της 8.12.2011, σ. 45) [στο εξής: «ανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1233/2011].

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Η θέση που πρέπει να ληφθεί εξ ονόματος της Ένωσης είναι να προσχωρήσει στη συναίνεση των συμμετεχόντων στο Διακανονισμό όσον αφορά την επανεξέταση του άρθρου 6 του Διακανονισμού και άλλων σχετικών άρθρων σύμφωνα με το παράρτημα της παρούσας απόφασης.

Άρθρο 2

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στην Επιτροπή

Βρυξέλλες,

Για το Συμβούλιο
Ο/Η Πρόεδρος